

Domovská stránka>Súdne konania>Občianskoprávne veci>Súd ktorej krajiny má zodpovednosť?

Súd ktorej krajiny má zodpovednosť?

Bulharsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

V občianskych súdnych konaniach skúmajú a rozhodujú spory a iné právne otázky vyplývajúce z občianskoprávnych vzťahov všeobecne súdy [článok 14 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (*Grazhdanski protsesualen kodeks*)]. Niektoré veľké krajské súdy majú samostatné obchodné kolégiá, oddelené od trestných a občianskych kolégií.

Výnimkou z tohto pravidla sú žaloby o náhradu škody spôsobenej jednotlivcom alebo právnickým osobám protiprávnym konaním, konaním alebo opomenutím zo strany výkonných orgánov a ich úradníkov v priebehu vykonávania administratívnych činností alebo v súvislosti s ich vykonávaním. Takéto veci patria do právomoci správnych súdov ako súdov prvého stupňa, ktoré prerokúvajú všetky správne veci týkajúce sa vydávania, zmeny, odvolania alebo zrušenia správnych aktov, správnych zmlúv a ochrany pred protiprávnym konaním a opomenutím zo strany správy, s výnimkou vecí patriacich do právomoci najvyššieho správneho súdu (*Varhoven administrativen sad*). V oblasti občianskeho práva neboli zriadené žiadne ďalšie špecializované súdy. Podľa bulharského práva môže obeť trestného činu podať žalobu o náhradu škody vzniknutej v občianskom súdnom konaní, ako aj v trestnom konaní proti obžalovanému. V trestnom konaní možno podať občianskoprávnu žalobu proti odporcovi, ako aj proti iným osobám nesúcim občianskoprávnu zodpovednosť za škodu spôsobenú trestným činom. Treba pripomenúť, že súd môže odmietnuť preskúmať občianskoprávnu žalobu v rámci trestného konania. V takom prípade môže obeť trestného činu podať žalobu a uplatniť svoje práva v rámci štandardného občianskeho súdneho konania.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?

2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?

Okresný súd (*rayonen sad*) je hlavným súdom s právomocou súdu prvého stupňa v občianskoprávných veciach s výnimkou vecí, ktoré patria do právomoci krajského súdu (*okrazhen sad*) ako súdu prvého stupňa (článok 103 Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa článku 104 Občianskeho súdneho poriadku majú krajské súdy právomoc ako súdy prvého stupňa vo veciach:

určenia alebo zapretia rodičovstva, ukončenia príbuzenského vzťahu na základe osvojenia, ustanovenia alebo zrušenia poručníctva voči určitej osobe, vlastníckych alebo majetkových práv k nehnuteľnosti, ak je hodnota vašej pohľadávky vyššia ako 50 000 BGN, občianskoprávneho alebo obchodného sporu s hodnotou vyššou ako 25 000 BGN (okrem sporu, ktorý sa týka výživného, pracovnoprávneho nároku alebo vymáhania neoprávnených výdavkov), nárokov bez ohľadu na ich hodnotu, ktoré sú spojené v spoločnom návrhu v rámci právomoci krajského súdu, ak sa majú preskúmať podľa toho istého postupu,

sporu, ktorý je predmetom preskúmania krajským súdom podľa iných právnych predpisov.

V súlade s obchodným zákonníkom (*Targovski Zakon*) žaloby podané podľa tohto zákonníka vo veci ochrany práv spoločníka spoločnosti, napadnutia rozhodnutia akcionárov spoločnosti, žaloby o neplatnosť založenia spoločnosti, žaloby o zrušenie spoločnosti alebo začatie konkurzného konania skúma krajský súd s právomocou v obvode, v ktorom má spoločnosť registrované sídlo. Príslušným insolvenčným súdom je krajský súd s právomocou v obvode, v ktorom má obchodník ústredie v čase podania návrhu na začatie konkurzného konania.

Správne súdy majú právomoc ako prvostupňové súdy vo veciach náhrady škody spôsobenej protiprávnymi nástrojmi, konaním alebo opomenutím zo strany správnych orgánov a úradníkov.

Občianskoprávnu žalobu podanú v trestnom konaní skúma súd s právomocou v oblasti spáchaného trestného činu.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)

2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov

Žaloby by sa mali podávať na súde s právomocou v obvode (*rayon*), kde má odporca bydlisko alebo sídlo spoločnosti, či ústredie.

Žaloby proti právnickým osobám sa musia podávať na súde s právomocou v obvode, kde majú sídlo. V sporoch vyplývajúcich z priameho kontaktu s obchodnými útvarmi alebo pobočkami právnických osôb možno prípadne podať žalobu na súde s právomocou rozhodovať v obvode, kde sa tieto útvary alebo pobočky nachádzajú.

Žaloby proti štátnym a vládnym inštitúciám vrátane ich útvarov a pobočiek sa musia podávať na súde s právomocou v oblasti, kde vznikol právny vzťah, ktorý je základom sporu. Ak tento právny vzťah vznikol v zahraničí, žaloba sa musí podať na príslušnom súde v Sofii.

Žaloba proti osobe s neznámou adresou sa musí podať na súde s právomocou v mieste bydliska jej advokáta alebo právneho zástupcu alebo, ak to nie je možné, v mieste bydliska žalobcu. Tieto pravidlá sa uplatňujú aj v prípade, že má odporca bydlisko mimo Bulharska. Ak má aj žalobca bydlisko mimo Bulharska, žaloba sa musí podať na príslušnom súde v Sofii.

Žaloby proti maloletým osobám alebo osobám bez právnej spôsobilosti sa musia podávať na súde s právomocou v mieste bydliska ich právneho zástupcu. Žaloby, ktoré sa týkajú dedičstva, úplného alebo čiastočného odvolania závetu, rozdelenia dedičstva alebo zrušenia dobrovoľného rozdelenia, sa musia podávať podľa miesta, kde bolo začaté dedičské konanie. Ak je zosnulý bulharský občan, ale dedičské konanie sa začne mimo Bulharska, žaloba sa musí podať buď na súde s právomocou v mieste posledného pobytu zosnulého v Bulharsku, alebo v mieste, kde sa nachádza jeho majetok.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Žaloba o náhradu peňažného nároku na základe zmluvy sa môže podať na súde s právomocou v mieste súčasného bydliska odporcu.

Žaloby týkajúce sa pohľadávok na výživné možno podávať aj na súde s právomocou v mieste bydliska žalobcu.

Zamestnanci môžu takisto podať žalobu proti zamestnávateľovi v obvyklom mieste výkonu ich práce.

Pracovnoprávne spory medzi zahraničnými osobami, spoločnosťami alebo spoločnými podnikmi so sídlom v Bulharsku na jednej strane a zahraničnými zamestnancami pracujúcimi pre nich v Bulharsku na strane druhej, patria do právomoci súdov v mieste, kde má sídlo zamestnávateľ, pokiaľ sa strany nedohodli inak.

Pracovnoprávne spory medzi zamestnancami s bulharským občianstvom, ktorí pracujú v zahraničí pre bulharských zamestnávateľov, patria do právomoci súdov v Sofii v prípade, že sa žaloba podáva proti zamestnávateľovi, a do právomoci súdov podľa bydliska zamestnanca v Bulharsku, keď sa žaloba podáva proti zamestnancovi.

Žalobu, ktorá sa týka neodôvodnenej ujmy, možno podať na súdoch v mieste, kde k tejto ujme došlo.

Žalobu proti odporcom z rôznych súdnych obvodov alebo týkajúcu sa majetku, ktorý sa nachádza v rôznych súdnych obvodoch, možno podať na súde v jednom z týchto obvodov podľa výberu žalobcu.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Žaloby, ktoré sa týkajú vecných práv k majetku, rozdelenia spoluvlastníctva alebo stanovenia hraníc nehnuteľnosti, alebo obnovenia vlastníckych práv k nehnuteľnosti, sa musia podávať na súdoch v mieste, kde sa nehnuteľnosť nachádza. Žaloby, ktoré sa týkajú zmluvy potvrdzujúcej vecné práva k nehnuteľnosti alebo ktorých cieľom je ukončenie, zrušenie alebo vyhlásenie neplatnosti zmluvy, ktorej predmetom sú práva k nehnuteľnosti, sa musia takisto podávať na súde s právomocou v mieste, kde sa nehnuteľnosť nachádza.

Žaloby zo strany spotrebiteľov a proti spotrebiteľom sa musia podávať na súde s právomocou v mieste súčasnej adresy spotrebiteľa, a ak súčasnú adresu nemá, v mieste trvalej adresy spotrebiteľa.

Žaloby o náhradu škody podľa poisťovného zákonníka (*Kodeks za zastrahovanoeto*) iniciované poškodenou osobou proti poisťovateľovi, záručnému fondu (*Garantsionen fond*) a Národnému úradu bulharských poisťovateľov motorových vozidiel (*Natsionalno byuro na balgarskite avtomobilni zastrahovатели*) sa musia podávať na súde s právomocou v mieste, kde mal navrhovateľ trvalú adresu alebo sídlo v čase vzniku poisťovnej udalosti, prípadne v mieste vzniku poisťovnej udalosti.

Žaloba o náhradu škody spôsobenej v dôsledku trestného činu sa musí podať na súbežné preskúmanie v rámci trestného konania na súde, kde bolo vznesené obvinenie.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Zákonom stanovenú právomoc v zásade nemožno postúpiť na iný súd na základe dohody medzi účastníkmi.

Účastníci majetkovoprávneho sporu sa však môžu odchýliť od pravidiel o miestnej príslušnosti podpísaním dohody, ktorá priznáva právomoc konkrétnemu súdu. To však nie je možné, ak sa žaloba týka práv k nehnuteľnosti, rozdelenia spoluvlastníctva, stanovenia hraníc nehnuteľnosti alebo obnovenia vlastníckych práv k nehnuteľnosti a zmluvy potvrdzujúcej vecné práva k nehnuteľnosti, alebo ak je cieľom žaloby ukončenie, zrušenie alebo vyhlásenie neplatnosti zmluvy, ktorej predmetom sú práva k nehnuteľnosti, v prípade ktorých sa miestna príslušnosť súdu určuje na základe právnych predpisov.

V prípade žalôb, ktoré sa týkajú ochrany spotrebiteľa alebo pracovného práva, sú dohody medzi účastníkmi sporu o tom, ktorý súd bude vo veci príslušný, platné iba vtedy, ak boli podpísané po vzniku sporu.

Účastníci majetkového sporu sa môžu dohodnúť na vyriešení záležitosti prostredníctvom rozhodcovského konania, pokiaľ sa spor netýka vecných práv alebo nehnuteľnosti, výživného alebo pracovného práva. Všetky zúčastnené strany musia uzavrieť osobitnú procesnú dohodu (*arbitrazhno sporazumenie* alebo rozhodcovskú zmluvu), aby bolo možné začať rozhodcovské konanie. Rozhodcovský súd môže použiť akékoľvek relevantné pramene medzinárodného práva a osobitný bulharský prameň: zákon o rozhodcovskom konaní v medzinárodných obchodných sporoch (*Zakon za mezhdunarodniya targovski arbitrazh*).

Podľa zákona o rozhodcovskom konaní v medzinárodných obchodných sporoch rozhodcovská zmluva znamená, že všetky zúčastnené strany požadujú, aby rozhodcovský súd vyriešil všetky spory alebo časť sporov, ktoré môžu vzniknúť alebo vznikli medzi stranami v rámci daného zmluvného či mimozmluvného vzťahu. Dohoda môže byť vo forme rozhodcovskej doložky v inej zmluve alebo ako samostatná dohoda. Rozhodcovská zmluva musí byť v písomnej forme. Rozhodcovský súd môže byť stálou inštitúciou alebo môže byť zriadený na vyriešenie konkrétneho sporu. Rozhodcovský súd môže zasadať mimo Bulharska, ak sa jeden z účastníkov obvykle nachádza mimo Bulharska alebo tam má svoje miesto podnikania v súlade so svojimi stanovami alebo svoje ústredné riaditeľstvo.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Jediné špecializované súdy v Bulharsku s právomocou rozhodovať v občianskoprávných sporoch sú správne súdy.

Žaloby o náhradu škody proti výkonným orgánom možno podávať na správnom súde s právomocou v mieste, kde škoda vznikla, alebo v mieste súčasnej adresy alebo sídla poškodenej osoby, a ak sú tieto žaloby spojené s napadnutím samotného správneho aktu, musia sa predložiť na súde s právomocou v mieste adresy alebo sídla účastníka konania, ktorý podal odvolanie [článok 133 ods. 5 správneho poriadku (*Administrativno protsesualen kodeks*)].

Všetky správne prípady patria do pôsobnosti správnych súdov okrem tých, ktoré patria do pôsobnosti najvyššieho správneho súdu. Najvyšší správny súd má právomoc súdu prvého stupňa v prípade napadnutia: nariadenia vydaného orgánom verejnej moci iným ako obecnou radou, nariadenia vydaného Radou ministrov, predsedom vlády, podpredsedom vlády alebo ministrom, rozhodnutia najvyššej súdnej rady, nariadenia vydaného Bulharskou národnou bankou a akéhokoľvek iného nariadenia, v prípade ktorého sa v zákone stanovuje, že najvyšší správny súd má právomoc súdu prvého stupňa.

Posledná aktualizácia: 10/09/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.